

Dnr: V 2016/7151
2017-09-28

Åtgärdsplan för ryska och fornkyrkoslaviska

Med utgångspunkt i bedömarutlåtandet för utbildningsutvärderingen av ryska och fornkyrkoslaviska som tillkännagavs 2017-02-28, och efter diskussion med lärare inom ämnet slaviska språk, föreslår institutionen för språk och litteraturer ett antal åtgärder för ämnets vidare utveckling. Dessa redovisas och kommenteras i föreliggande åtgärdsplan.

Åtgärdsplanen fokuserar på de punkter i utlåtandet där bedömargruppen specifikt rekommenderar ett fortsatt förbättringsarbete. Ordningen vari åtgärds punkterna behandlas motsvarar den planerade arbetsgången mot ämnets främsta mål att dels kunna få större verksamhetsuppdrag, dels öka prestationsgraden. En första åtgärd som redan har tagits i denna riktning gäller ämnets profil: i syfte att uppnå en starkare integrering av ämnets olika kurser till en sammanhängande helhet arbetar institutionen med samlingsbeteckningen "slaviska språk" i stället för med språkbeteckningar. Förändringen kommer tydligt att signaleras på institutionens hemsida där ämnet planerar en gemensam internsida för slaviska språk, både på grundnivå och på avancerad nivå, med länkar till ämnets olika delar. Att samla kurserna under denna beteckning innebär vidare att alla kurser kommer att ha slaviska språk som huvudområde i en examen.

Förutom detta kommer ämnet att bedriva utvecklingsarbetet mot ett ökat verksamhetsuppdrag och en ökad prestation enligt följande punkter:

- Byte av namnet fornkyrkoslaviska till slaviska medeltidsstudier och att detta tillsammans med ryska och fr.o.m. våren 2018 även ukrainska samlas under slaviska språk (punkt 20)
- Kursutveckling och nya kurser (punkt 7)
- Studentinflytande och studentaktiviteter (punkt 15 och 23)
- Internationalisering (punkt 13)
- Lokala samarbeten inom utbildning, forskning och samverkan (punkt 11 och 12) samt
- Nationellt utbildningssamarbete (punkt 25).

Att samla alla kurser i ryska, slaviska medeltidsstudier (tidigare fornkyrkoslaviska) och ukrainska under en gemensam beteckning är avgörande för att integrera de olika delarna av slaviska språk och prioriteras därför som första och viktigaste åtgärd. Utveckling av nya kurser är även det ett viktigt led i en expansion av ämnet och är redan igång: tre nya kurser utvecklas till 2018 och dessutom är kursen i St.Petersburg nu förlagd till termin 2 i stället för termin 3 som det varit hittills. Tillsammans förmodas dessa åtgärder ge utslag i en förbättrad retention. Vad gäller arbetet med övriga ovanstående punkter pågår det kontinuerligt men är också av den karaktären att det delvis krävs institutionsgemensamma insatser. Här handlar det framför allt om en utveckling av redan befintliga insatser.

Vad gäller de punkter som bedömargruppen framhåller som mycket positiva avser ämnet arbeta vidare i samma riktning som tidigare och i enlighet med bedömarutlåtandet. Följande punkter kommenteras därför inte vidare i åtgärdsplanen:

- implementeringen av institutionens handlings- och verksamhetsplan på ämnesnivå (punkt 2)
- lärarnas kompetens och engagemang (punkt 3)
- nyttjandet av inbjudna gästlärare (punkt 5)
- de pedagogiska seminarier som arrangeras vid SPL (punkt 6)
- undervisningens forskningsanknytning (punkt 8)
- ämnets ökade prestation (punkt 10)
- de bedömningskriterier som institutionen tillämpar gällande examensarbeten (punkt 14)
- kursernas arbetslivsanknytning (punkt 17 och 18)

Två punkter ur bedömarutlåtandet lämnas utan åtgärd. Bedömargruppens förslag om tillsättning av en professor i slaviska språk (punkt 4) kan tyvärr inte tillmötesgå i detta stadium. Institutionen instämmer dock i betydelsen av en sådan rekrytering som förhoppningsvis kan bli aktuell som en följd av ämnets utvecklingsarbete. Av resursmässiga skäl kan institutionen i nuläget inte heller komplettera distansundervisningen i fornkyrkoslaviska med campusförlagda moment (punkt 21). Däremot förs en pedagogisk diskussion kring hur distansundervisningen kan utvecklas för att säkerställa en kritisk och forskningsbaserad reflektion hos kursdeltagarna.

Åtgärds punkter för utvecklingsarbetet i ämnet slaviska språk

Punkt 20 Byte av ämnesnamnet fornkyrkoslaviska

Som ett led i integreringen av ämnet slaviska språks olika delar, har institutionen beslutat att anta bedömargruppens förslag om namnbyte av ämnet fornkyrkoslaviska. Ämnesnamnet kommer att ändras till Slaviska medeltidsstudier (SMS, på engelska: Slavic Medieval Studies), vilket bättre motsvarar ämnets innehåll. En sådan ändring har även fördelen att tydliggöra ämnets specifika profil och spetskompetens vid Göteborgs universitet (GU), både beträffande modern litteratur och slaviska medeltidsstudier.

Eftersom fornkyrkoslaviska inte är ett eget huvudområde vid GU behöver inga åtgärder tas i förhållande till huvudområde i kursplaner för att genomföra ändringen. En process har dock inletts vad beträffar namnändring i aktuella kursplaner.

Punkt 7 Kursutveckling och nya kurser

Arbetet har påbörjats med utveckling av kurser i fler slaviska språk än ryska och fornkyrkoslaviska som alla kommer att gå under samlingsnamnet "slaviska språk". För närvarande utvecklar ämnet en kurs i ukrainska, ett språk där lärarkompetensen idag kan säkras genom den nyrekryterade lektorn i ryska, som startade sin anställning vid institutionen i januari 2017. Då planen är att ge kursen som nätundervisning är ett tillräckligt stort studentunderlag att räkna med.

För att tillgodose en allmän efterfrågan på, men även för att komplettera studiegången för de studenter som börjar läsa språket under vårterminen, kommer en sommarkurs under den preliminära benämningen "Ryska idag" att ges. Andra kurser som för närvarande övervägs inom ryska är en kurs om post-sovjetisk litteratur och en annan i läsning av facktexter. Det finns anledning att tro att den sistnämnda kursen skulle kunna intressera samhällsvetare och verksamma journalister med inriktning på Ryssland. Därför skulle denna kurs kunna ges en viss arbetsmarknadsanknytning.

För att skapa en studiegång med fokus på slaviska medeltidsstudier kommer den nuvarande fortsättnings- och fördjupningsnivån att kompletteras med en textkurs enligt samma modell som i ämnet ryska. En kandidatuppsatskurs i slaviska medeltidsstudier avses starta under 2018.

Dessutom är planen att utveckla ämnesövergripande kurser, såsom kurser i editionsfilosofi, textkritik och slavisk paleografi för att ta tillvara den lärarkompetens som finns inom ämnet. Även om kurserna företrädesvis kommer att ges på avancerad nivå, har denna typ av kurser ett relativt brett studentunderlag då de inte ställer krav på förkunskaper i slaviska språk.

För att säkerställa tillräckliga lärarresurser för dessa nya kurser, kan det bli nödvändigt att utlysa ett vikariat i ryska, inte minst som en av ämnets lärare har externa forskningsanslag och därför bara undervisar i begränsad omfattning. För att möjliggöra en expansion föreslår vi en successiv ökning av ämnets uppdrag.

Flera åtgärder planeras för att fylla ett större uppdrag: Som nämnts planeras en kurs i ukrainska (SL1150) inför 2018; fortsättningskursen i ryska kommer från och med 2019 även att ges på hösten och den utlandsförlagda kursen i St. Petersburg (RY1231) flyttas från fördjupningsnivå till fortsättningsnivå från och med våren 2018. Avsikten med att tidigarelägga kursen i St. Petersburg inom utbildningen i ryska är att locka fler studenter till fortsättningskursen och därmed öka retentionen i ämnet.

Punkt 9, 22 Vid sidan av utveckling av nya kurser pågår en kontinuerlig utveckling av befintliga kurser. Lärarlaget i ryska kommer exempelvis att se över progressionen mellan ämnets kurser med avseende på träning i muntlig språkfärdighet. En pedagogisk diskussion kommer vidare att föras kring vilka nätbaserade pedagogiska metoder som skulle kunna komplettera undervisningen på campus och hur dessa skulle kunna integreras i undervisningen.

Punkt 15, 16, 23 och 24 **Studentinflytande och studentaktiviteter**

Förutom det kontinuerliga arbete som görs på institutionen för att öka studentrepresentationer i institutionsråd och olika beredningsgrupper, kommer lärarlaget i slaviska språk att arbeta för att öka studenternas engagemang i utbildningen. Idén om att starta en ämnesgrupp kommer att genomföras från och med höstterminen 2017, då särskilda ämnesträffar läggs in i studenternas scheman. Dessa ämnesträffar kan kombineras med sociala aktiviteter såsom filmvisning, men även av studentpresentationer (av uppsatsprojekt och liknande) för att höja studentnärvaron. Studenterna har dessutom

fortsatt möjlighet att delta i uppsättningen av ryska teaterpjäser, något som är väldigt uppskattat av de som engagerar sig i denna verksamhet.

Avsikten är att dessa studentaktiviteter ska öka studenternas villighet att delta i planeringen av utbildningen genom studentrepresentation i olika beredande organ. Det ska dock understrykas att ämnet bara kan uppmuntra till sådant engagemang, då det är studentkåren som ansvarar för den utnämningen av studentrepresentanter.

Avsikten är vidare att ett ökat studentengagemang ska ge utslag i ökad svarsfrekvens av de kursvärderingar som studenterna ombeds fylla i vid terminsslut. Eftersom studenternas anonymitet på grund av låg svarsfrekvens (under 33 %) inte ansetts säkrad, har sammanställningarna inte kunnat återkopplas till dem som lämnat kursvärderingen och ej heller rapporteras vidare till dem som går kursen vid kommande tillfälle. I syfte att öka svarsfrekvensen har institutionen under höstterminen 2016 infört ett nytt utvärderingssystem där studenterna svarar på kursvärderingen i elektronisk form under lektionstid. Detta kommer nu utvärderas.

Institutionen har dessutom som rutin att utföra mitterminsvärderingar, i första hand på grundkurserna, där studievägledaren för ämnet muntligt tar del av studenternas syn på utbildningen. Därefter görs en skriftlig sammanställning av dessa utvärderingar som återkopplas till studenterna på kursen.

Punkt 13 Internationalisering

För att utveckla det befintliga samarbetet med Narva College, som är en del av Tartus universitet, kommer ett Erasmus-avtal att skrivas med Tartus universitet. En kontaktresa till Tartu har genomförts våren 2017.

En annan viktig åtgärd som har tagits är att flytta vår utlandsförlagda kurs i St. Petersburg från fördjupningsnivån till fortsättningsnivån, för att därigenom ge fler studenter möjlighet till utlandsstudier i Ryssland (se ovan, punkt 7). Denna åtgärd ger också anledning att se över undervisningens upplägg med särskild hänsyn till de kommentarer som har inkommit från tidigare studenter.

Punkt 11 och 12 Lokala samarbeten inom utbildning, forskning och samverkan

Slaviska medeltidsstudier fortsätter utvecklingen av befintliga samarbeten inom utbildning, forskning och samverkan som inkluderar Medeltidskommittén vid Göteborgs universitet, Universitetsbiblioteket, Svenska kyrkan och Göteborgs stad. Som exempel arrangerade ämnet ett seminarium om specialsamlingar i oktober 2016 i samarbete med Göteborgs universitetsbibliotek, Uppsala universitetsbibliotek och Lunds universitetsbibliotek:

<http://www.anpdm.com/newsletterweb/44415D4370484B5D4075444759/414B5A467746455D427047455B4771?noTracking=true>

Ett samarbete har etablerats med Heliga Treenighetens kloster i Bredared, med återkommande studiebesök av studenter i slaviska medeltidsstudier.

Ämnet kommer också att undersöka möjligheterna till ett djupare samarbete med Centrum för Europastudier vid Samhällsvetenskapliga fakulteten där studenter nu har möjlighet att kombinera studier i ryska med Europakunskap. En inspirationskälla är här den kombination av studier i ryska och Europakunskap som nyligen skapats som kurspaket inom en masterutbildning vid Tartus universitet. Ämnet undersöker om möjlighet finns att utarbeta fler rekommenderade studiegångar där studier i ryska ingår.

Vidare har programmet för ett högre seminarium i slaviska språk utvecklats och under hösten 2017 är ett flertal presentationer bokade med flera namnkunniga slavister från Sverige och även med en inbjuden föreläsare från Bulgariska Vetenskapsakademin.

Punkt 25 Nationellt utbildningssamarbete

Tre anställda deltog i ämneskonferensen vid Högskolan Dalarna i maj 2017. Förutom att ge möjlighet till presentation av aktuell forskning som bedrivs vid institutionen, innebar deltagandet ett tillfälle att se över utbildningsutbudet vid respektive lärosäte och att diskutera hur de bättre skulle kunna komplettera varandra, särskilt med hänsyn till olika specialinriktningar.